

ارزیابی ریسک بیمه های باربری

مدرس: حمید علیجانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اهمیت تعیین نرخ های عادلانه

نرخ عادلانه و حق بیمه عادلانه

سرمایه \times نرخ = حق بیمه ریسک

حاشیه سود + هزینه ها + حق بیمه ریسک = حق بیمه

اهمیت تعیین نرخ های عادلانه

اهمیت نرخ های عادلانه را می توان از دو منظر بررسی نمود:

الف- از دیدگاه بیمه گر

ب - از دیدگاه بیمه گذار

اهمیت تعیین نرخ های عادلانه

الف - از دیدگاه بیمه گر

حفظ پایداری مالی:

تعیین نرخ عادلانه مستلزم کسب اطلاعات و شناخت کافی از ریسک پیشنهادی است. این آگاهی بیمه گر از ریسک سبب می شود تا به شکل درستی آن را مدیریت نموده و تمهیدات لازم مالی جهت جبران خسارت های احتمالی آتی را بعمل آورد.

جلب مشتریان:

تعیین نرخ عادلانه می تواند به جذب بیشترین تعداد ممکن از بیمه گذاران کمک کند زیرا بیمه گذاران تمایل دارند با شرکت هایی که نرخ هایشان عادلانه است، همکاری کنند.

افزایش اعتماد عمومی:

تعیین نرخ عادلانه می تواند باعث افزایش اعتماد عمومی به بیمه گر شود، زیرا بیمه گذاران احساس می کنند که سیاست ها و عملکرد بیمه گران قابل اعتماد است.

اهمیت تعیین نرخ های عادلانه

الف - از دیدگاه بیمه گر

جلب سرمایه:

نرخ عادلانه می تواند باعث جلب سرمایه بیشتر به شرکت های بیمه شود زیرا سرمایه گذاران به نوعی اطمینان دارند که نه تنها شرکت های بیمه قادر به پرداخت خسارت ها و ادامه فعالیت هستند بلکه برآیند عملیات فنی و مالی آنها سود نشان می دهد.

بهبود فضای رقابت:

ارائه نرخ های عادلانه نه تنها سبب جلوگیری از رقابت های ناسالم در نرخ دهی خواهد شد بلکه موضوع رقابت، متمرکز بر افزایش کیفیت خدمات و نوآوری در محصولات خواهد شد.

اهمیت تعیین نرخ های عادلانه

ب - از دیدگاه بیمه گذار

تضمین پوشش مناسب:

نرخ های عادلانه به بیمه گذار اطمینان می دهد که در صورت وقوع حادثه، خسارت های آن ها جبران خواهد شد.

دسترسی به خدمات بهتر:

نرخ های عادلانه باعث می شود که بیمه گذار به خدمات بهتری از طرف بیمه گر دسترسی داشته باشد. این امر شامل ارائه مشاوره های بهتر، سرویس مشتریان موثرتر و پاسخگویی سریع تر به خسارت ها می شود.

کاهش تنش های مالی:

نرخ عادلانه بیمه کمک می کند تا از تنش های مالی بیمه گذار ناشی از پرداخت حق بیمه ای کاسته شود.

اهمیت تعیین نرخ های عادلانه

ب - از دیدگاه بیمه گذار

افزایش قابلیت دسترسی:

نرخ عادلانه ممکن است به بیشتر شرکت های کوچک و متوسط اجازه دهد که تعداد بیمه نامه باربری بیشتری خریداری کنند که این می تواند مزیتی برای کسب و کارهای کوچک و متوسط باشد.

تشویق به رفتارهای ایمن تر:

نرخ عادلانه می تواند بیمه گذاران را تشویق کند تا رفتارهای ایمن تری در مورد دارایی هایشان اتخاذ کنند، زیرا هزینه بیمه ارتباط مستقیم با مراقبت های بیمه گذار و سوابق خسارت وی دارد.

مبانی مقرراتی معیارهای تعیین نرخ در بیمه های باربری

قانون و مقررات حاکم بر معیارها و مبانی نرخ به چهار شکل ذیل می باشد:

بخش اول - قانون بیمه

بخش دوم - مقررات اصلی

بخش سوم - مقررات فرعی

بخش چهارم - بخشنامه یا نامه های موردی بیمه مرکزی ج.ا.ا.

مبانی مقرراتی معیارهای تعیین نرخ در بیمه های باربری

بخش اول - قانون بیمه:

با توجه به این که یکی از فاکتورهای ارزیابی ریسک توسط بیمه گران، درخواست بیمه گذار می باشد، بیمه گر در قدم اول باید اطمینان حاصل نمایند که اصولاً این درخواست قابلیت اجرا داشته و سپس نسبت به ارزیابی ریسک اقدام خواهد نمود.

مبانی مقرراتی معیارهای تعیین نرخ در بیمه های باربری

بخش اول - قانون بیمه:

به عنوان نمونه اگر بیمه گذار متقاضی یکی از شرایط زیر باشد، در صورت قبول شرط از سوی بیمه گر، ارزیابی ریسک انجام می پذیرد.

- ۱- درخواست شرط PPI (نقض ماده ۶ قانون بیمه)
- ۲- درخواست شرط Agreed Value (نقض ماده ۱۰ قانون بیمه)
- ۳- پوشش وقوع حادثه قبل از شروع بیمه (نقض ماده ۱۸ قانون بیمه)
- ۴- پوشش خودسوزی (نقض ماده ۲۰ قانون بیمه)
- ۵- درخواست شرط Subrogation Waiver (نقض ماده ۳۰ قانون)

مبانی مقرراتی معیارهای تعیین نرخ در بیمه های باربری

بخش دوم - مقررات اصلی:

منظور از مقررات اصلی، آیین نامه شماره ۹۴ شورای عالی بیمه با عنوان "مقررات تعیین حق بیمه انواع رشته های بیمه ای" است که به صراحت مبانی و معیارها را تعیین نموده اند.

مبانی مقرراتی معیارهای تعیین نرخ در بیمه های باربری

در آیین نامه شماره ۹۴ ، موازین فنی تعیین نرخ های حق بیمه به دو بخش زیر تقسیم شده است:

بخش اول - معیارهای عمومی تعیین نرخ حق بیمه

بخش دوم - معیارهای اختصاصی تعیین نرخ حق بیمه که "بند ث" در خصوص بیمه های باربری می باشد.

مبانی مقرراتی معیارهای تعیین نرخ در بیمه های باربری

بخش سوم - مقررات فرعی

مقصود از مقررات فرعی، تعدادی از مصوبات شورای عالی بیمه است که به عنوان مقررات راهنما، بیمه گران را برای ارزیابی ریسک هدایت می نماید.

۱- آیین نامه شماره ۸ و تعدادی از متمم های آن

۲- آیین نامه شماره ۷۱

۳- آیین نامه شماره ۷۶

مبانی مقرراتی معیارهای تعیین نرخ در بیمه های باربری

بخش سوم - مقررات فرعی

به عنوان نمونه بر اساس آیین نامه شماره ۷۶ شورای عالی بیمه، میزان اختیارات بیمه گران در ارزیابی ریسک و تعیین نرخ و شرایط تعیین شده است.

مبانی مقرراتی معیارهای تعیین نرخ در بیمه های باربری

بخش چهارم - بخشنامه یا نامه های موردی بیمه مرکزی ج.ا.ا.

بیمه مرکزی ج.ا.ا. به صورتی موردی اقدام به صدور بخشنامه یا نامه های می نماید که موثر بر ارزیابی ریسک از سوی بیمه گران می باشد.

به عنوان نمونه:

➤ بیمه مرکزی در تاریخ ۱۳۴۶/۰۶/۱۲ میزان تخفیف ریسک در حمل با کانتینر را به بیمه گران اعلام نموده است.

➤ بیمه مرکزی در تاریخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۶ سرمایه مندرج در ماده ۶ آیین نامه ۷۶ شورای عالی بیمه را به روزرسانی نموده است.

حقایق اساسی ریسک در بیمه های باربری

حقایق اساسی (Material Facts) ریسک در برگیرنده معیارها و مبانی ارزیابی ریسک توسط بیمه گران است که در قالب فرم پیشنهاد از متقاضی بیمه سوال می شود و اظهارات متقاضی بیمه مبنای قضاوت بیمه گران در قبول و شرایط قبولی آن یا عدم قبولی ریسک است.

حقایق اساسی ریسک در بیمه های باربری

بیمه گران چگونه از حقایق اساسی ریسک مطلع می گردند؟

حقایق اساسی ریسک در بیمه های باربری

بیمه گران در رشته بیمه باربری معیارهای ارزیابی ریسک را به صورت پرسشنامه در فرمی تحت عنوان **فرم پیشنهاد بیمه باربری** تنظیم نموده و بیمه گذار با پاسخ به سوالات، اطلاعات ریسک را در اختیار بیمه گران قرار می دهد.

نکته: بخشی از فرم پیشنهاد بیمه، در برگیرنده نیازهای بیمه ای بیمه گذار بوده که بیمه گران با در نظر گرفتن نیازهای وی اقدام به ارزیابی ریسک می نمایند.

حقایق اساسی ریسک در بیمه های باربری

آیا بیمه گران می توانند اضافه بر مبانی مقرراتی، در مورد حقایق اساسی ریسک از بیمه گذار سوال کنند؟

حقایق اساسی ریسک در بیمه های باربری

بر اساس ماده ۱۲ آیین نامه شماره ۷۱ شورای عالی بیمه:

عرضه کننده بیمه (مؤسسه بیمه، نماینده بیمه و دلال رسمی (کارگزار بیمه) نباید هیچ گونه اطلاعاتی مازاد بر اطلاعاتی که طبق قوانین و مقررات مربوط برای انجام عملیات بیمه گری ضرورت دارد از متقاضی خدمات بیمه درخواست نماید.

حقایق اساسی ریسک و تاثیر آن بر نرخ بیمه های باربری

به طور کلی حقایق اساسی ریسک شامل فاکتورهای زیر می باشد:

فاکتور های مرتبط با متقاضی / بیمه گذار

فاکتور های مرتبط با محموله

فاکتور های مرتبط با حمل و شرایط سفر

فاکتور های مرتبط بیمه نامه

حقایق اساسی ریسک و تاثیر آن بر نرخ بیمه های باربری

فاکتور های مرتبط با متقاضی / بیمه گذار

۱- بیمه گذار / ذینفع بیمه

- ماهیت بیمه گذار از حیث حقیقی یا حقوقی بودن
- ملیت و نام بیمه گذار در تطبیق با قرارداد اتکایی
- بررسی سوابق همکاری قبلی با بیمه گذار در سایر رشته ها (در صورت وجود)
- بررسی سوابق همکاری قبلی با بیمه گذار در رشته بیمه باربری در بخش صدور و خسارت (در صورت وجود)
- کنترل با فهرست ابربدهکارانی که در فواصل زمانی توسط مراجع رسمی اعلام می شود.

نکته: حقوقی بودن، ذینفع ایرانی، وجود سابقه همکاری و عدم قید نام بیمه گذار در فهرست ابربدهکاران تاثیر مثبت بر نرخ خواهد داشت.

حقایق اساسی ریسک و تاثیر آن بر نرخ بیمه های باربری

فاکتور های مرتبط با متقاضی / بیمه گذار

۲- زمینه فعالیت حسب مورد بیمه گذار و ذینفع

□ تطبیق فعالیت کاری بیمه گذار با نوع محموله (بر اساس اعلام بیمه مرکزی ج.ا.ا)

وجود عدم تطبیق مشکوک با پولشویی با طبقه بندی سطح بالا می باشد)

□ نوع فعالیت تجاری بیمه گذار

□ میزان سابقه فعالیت در خرید یا فروش مورد بیمه

نکته: تطبیق کسب و کار بیمه گذار با کالا، فعالیت تولیدی و سابقه زیاد بیمه گذار تاثیر مثبت بر نرخ خواهد داشت.

حقایق اساسی ریسک و تاثیر آن بر نرخ بیمه های باربری

فاکتور های مرتبط با محموله

۱- نوع محموله های مورد بیمه

کالاها را می توان به شکل های مختلف طبقه بندی نمود اما در این ارائه به طور نمونه کالاهای به گروه های زیر طبقه بندی شده اند:

الف- کالاهای عمومی

ب- محمولات فله غیر مایع

ج- محمولات فله مایع

د- محمولات فله گازی

ه- محمولات یخچالی

و- حیوانات زنده

نکته: در گروه بندی فوق کمترین ریسک مربوط به کالاهای عمومی می باشد.

حقایق اساسی ریسک و تاثیر آن بر نرخ بیمه های باربری

فاکتور های مرتبط با محموله

الف- کالاهای عمومی

با توجه به تنوع زیاد کالاهای این گروه، نوع خسارت های نیز متنوع می باشد. اما بطور کلی و حسب نوع کالا بیشتر خسارت های آن مرتبط با خطرات کلوز C بعلاوه سرقت، تخلیه و بارگیری، آبدیدگی و عدم تحویل می باشد.

حقایق اساسی ریسک و تاثیر آن بر نرخ بیمه های باربری

فاکتور های مرتبط با محموله

ب - محمولات فله غیر مایع

عمده کالاهای این گروه شامل سنگ آهن، کنسانتره های فلزی، ذغال سنگ، کود شیمیایی و غلات می باشد. این گروه از کالاها مستعد خسارت های زیر هستند:

❑ کسر تخلیه به دلیل از دست دادن رطوبت یا محاسبه نادرست وزن مانند سنگ آهن، محصولات کشاورزی

❑ خودسوزی و تولید گازهایی با قابلیت اشتعال بالا مانند ذغال سنگ

❑ کسر تخلیه ناشی از بارگیری و تخلیه مانند کود های فسفات و گوگرد

❑ آلودگی ناشی از نامناسب بودن وضعیت انبارها مانند کود نیترات و غلات

❑ تبدیل به کلوخه یا کیک شدن به دلیل جذب یا دفع رطوبت مانند شکر

❑ خسارت ناشی از حمل با رطوبت بالا و آبدیدگی مانند غلات

حقایق اساسی ریسک و تاثیر آن بر نرخ بیمه های باربری

فاکتور های مرتبط با محموله

ج- محمولات فله مایع

عمده کالاهای این گروه شامل نفت خام، مواد نفتی تصفیه شده و در رتبه بعدی روغن های گیاهی هستند. این گروه از کالاها مستعد خسارت های زیر می باشند:

کسری وزن ناشی از تغییرات دما و چسبندگی به مخازن کشتی مانند نفت خام

کسری ناشی از ماهیت فیزیکی محموله مانند چربی های حیوانی

کسری ناشی از اشتباه در محاسبات حجم کالا

کسری ناشی از تبخیر و boil off مانند LNG

حقایق اساسی ریسک و تاثیر آن بر نرخ بیمه های باربری

فاکتور های مرتبط با محموله

د- محمولات فله گازی

اصولاً به دلیل مقررات سختگیرانه در خصوص نگهداری کشتی های ویژه حمل گاز و همچنین تدوین استانداردهای بین المللی دقیق برای محاسبه حجم محموله، بارگیری، تخلیه و حمل گاز، خسارت این نوع محمولات قابل توجه نمی باشد.

اما در خسارت های جزئی علت اصلی، اکثراً ناشی از خطا در محاسبات حجم محموله بوده و مهمترین فاکتور اثرگذار بر ریسک ویژگی های کشتی حامل محموله است.

حقایق اساسی ریسک و تاثیر آن بر نرخ بیمه های باربری

فاکتور های مرتبط با محموله

ه- محمولات یخچالی (سرد یا منجمد)

- حمل به صورت سرد انجام می شود یا به صورت منجمد
- در صورتی که موضوع زمان مطرح نباشد، عموماً از طریق دریا حمل می شوند.
- چون عموماً هواپیماها مجهز به سیستم های یخچالی پیشرفته نیستند تا دما را حفظ کنند بنابراین ریسک دریایی کمتر از هوایی است.
- این محمولات نسبت به طول دوره حمل یا تاخیر حساس هستند.
- در صورت بروز خسارت به ویژه در مورد محمولات دارویی یا دریایی میزان خسارت قابل توجه خواهد بود.
- نحوه بارچینی بطور قابل توجهی موثر بر ریسک می باشد.
- ترانس شیپمنت به ویژه در حمل هوایی
- حمل به صورت فله یا در کانتینر

حقایق اساسی ریسک و تاثیر آن بر نرخ بیمه های باربری

فاکتور های مرتبط با محموله

و- حیوانات زنده (دام زنده)

- در مورد حیوانات زنده بدیهی است که تلف شدن دام ها ریسک اصلی این نوع حمل ها می باشد و بیمه گران می بایست به نکات زیر توجه نمایند:
- مدت سفر ارتباط مستقیم با میزان تلفات آن دارد.
- در دسترس بودن آب و غذا و دارو در تمام مدت حمل
- رکورد خسارت های گذشته کشتی حامل محموله
- طبیعت دام از حیث تحمل استرس های ناشی از حمل که بسته به نوع دام متفاوت است.
- وجود فضای کافی استاندارد در وسیله نقلیه جهت جلوگیری از خفگی دام ها
- وجود گواهی سلامت دام و گواهی بهداشت حمل دام

حقایق اساسی ریسک و تاثیر آن بر نرخ بیمه های باربری

فاکتور های مرتبط با محموله

۲- وضعیت مورد بیمه از حیث نو یا دست دوم بودن

موارد زیر در خصوص ماشین آلات و تجهیزات دست دوم باید مدنظر قرار گیرد:

- سن و نوع ماشین آلات به ویژه اگر قبل از آن بازسازی نشده باشد.
- در دسترس بودن قطعات یدکی مورد نیاز
- گزارش بازرسی قبل از حمل در صورت ارائه پوشش تمام خطر
- الزامات ویژه جابجایی هر ماشین آلاتی که قابلیت کانتینری شدن را ندارند

حقایق اساسی ریسک و تاثیر آن بر نرخ بیمه های باربری

فاکتور های مرتبط با حمل و شرایط سفر

۱- نوع بسته بندی

✓ درج کلمات عمومی در بسته بندی = افزایش نرخ

✓ بسته بندی فله = افزایش نرخ

✓ بسته بندی کانتینر = کاهش نرخ

۲- مسافت و مسیر حمل

✓ حمل از و به کشورهای همسایه = کاهش نرخ

۳- شیوه و وسیله حمل

✓ حسب نوع کالا حمل هواپیمایی = کاهش نرخ

✓ حمل با کشتی های کوچک (ظرفیت کمتر از GT ۵۰۰) و طبقه بندی نشده =

افزایش نرخ

حقایق اساسی ریسک و تاثیر آن بر نرخ بیمه های باربری

فاکتور های مرتبط با حمل و شرایط سفر

۴- پارت شیپمنت

✓ مجاز بودن پارت شیپمنت = کاهش نرخ

۵- مجاز بودن یا نبودن ترانسشیپمنت

✓ مجاز بودن ترانسشیپمنت = افزایش نرخ

۶- حمل روی عرشه

✓ برای برخی کالوزها همچون A و برخی محمولات تجهیزات و ماشین آلات =
افزایش نرخ

۷- مقررات بین المللی حاکم بر حمل

✓ تفاوت ارزش واحد کالا با مقررات بین المللی حاکم برمسئولیت متصدی حمل =
افزایش نرخ

حقایق اساسی ریسک و تاثیر آن بر نرخ بیمه های باربری

فاکتور های مرتبط بیمه نامه

۱- نوع پوشش یا کلوز پایه

✓ کلوزهای تمام خطر بالاترین میزان نرخ

۲- نوع پوشش یا کلوز اضافی

✓ حسب مورد می تواند سبب افزایش یا کاهش نرخ شود. به عنوان نمونه

Cutting Clause یا Institute Replacement Clause سبب کاهش و

Institute Malicious Damage Clause موجب افزایش ریسک خواهد

شد.

حقایق اساسی ریسک و تاثیر آن بر نرخ بیمه های باربری

فاکتور های مرتبط بیمه نامه

۳- سرمایه بیمه شده

✓ توجه میزان ظرفیت نگهداری بیمه گر

✓ توجه به سقف تعهدات قرارداد اتکایی

✓ ارزش توافقی = افزایش نرخ

✓ تجمیع سرمایه در هر حمل و در هر مکان = افزایش نرخ

۴- ارزش اضافی

✓ عدم توجه به میزان، نوع و نحوه نگارش شرایط خصوصی = افزایش نرخ

۵- شرایط خرید یا فروش

✓ بسته به نوع قرارداد خرید یا فروش می تواند موجب افزایش یا کاهش نرخ گردد.

۶- مدت اعتبار بیمه نامه

با سپاسی از شما

دوره ارزیابی ریسک بیمه های باربری - مدرس
علیجانی - پژوهشکده بیمه - اسفند ۱۴۰۲

